DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
13. juli 1989 *

I sag 171/88,

angående en anmodning, som Arbeitsgericht Oldenburg i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Ingrid Rinner-Kühn

mod

FWW Spezial-Gebäudereinigung GmbH & Co. KG,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikel 119 og af Rådets direktiv 75/117 af 10. februar 1975 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om gennemførelse af princippet om ligeløn til mænd og kvinder (EFT L 45, s. 19),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden T. Koopmans, dommerne T. F. O'Higgins, G. F. Mancini, C. N. Kakouris og F. A. Schockweiler,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen Ingrid Rinner-Kühn ved U. Heiser-Jesky, juridisk sekretær i de tyske fagforeningers sammenslutning,

* Processprog: tysk.

— den danske regering under skriftvekslingen ved juridisk konsulent K. Wermuth som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent J. Grunwald som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 2. marts 1989,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. april 1989,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse afsagt den 5. maj 1988, indgået til Domstolen den 22. juni s.å., har Arbeitsgericht Oldenburg i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 stillet et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Traktatens artikel 119 og af Rådets direktiv 75/117 af 10. februar 1975 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om gennemførelse af princippet om ligeløn til mænd og kvinder (EFT L 45, s. 19).

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en sag, som Rinner-Kühn har anlagt mod sin arbejdsgiver, FWW Spezial-Gebäudereinigung GmbH, et bygningsrengøringsselskab, fordi dette nægtede at fortsat at udbetale hende løn under hendes sygefravær.

3 Den tyske lovgivning om fortsat lønudbetaling (Lohnfortzahlungsgesetz) af 27. juli 1969 bestemmer, at arbejdsgiveren i uarbejdsdygtighedsperioden indtil 6 uger fortsat skal udbetale den arbejdstagers løn, som efter sin ansættelse som følge af uarbejdsdygtighed og uden egen skyld er forhindret i at udføre sit arbejde. Disse be-

stemmelser gælder dog ikke arbejdstagere, som ifølge deres arbejdsaftale har en normal arbejdstid, som ikke overstiger 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden.

4 I henhold til denne bestemmelse og fordi Rinner-Kühn normalt arbejder 10 timer om ugen, nægtede hendes arbejdsgiver at udbetale hende løn for en periode på 8 timer svarende til hendes fravær på grund af sygdom.

5 Rinner-Kühn indbragte denne afgørelse for Arbeitsgericht Oldenburg for at opnå fortsat udbetaling af sin løn under sit sygefravær. Den nationale ret fandt, at dette krav rejste spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikel 199 samt af direktiv 75/117 og besluttede derfor at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er det foreneligt med EØF-Traktatens artikel 119 og med Rådets direktiv 75/117 af 10. februar 1975 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om gennemførelse af princippet om ligeløn til mænd og kvinder, at arbejdstagere i arbejdsforhold, hvor den normale arbejdstid ikke overstiger 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, efter lovgivningen er undtaget fra princippet om, at arbejdsgiveren fortsat udbetaler løn i tilfælde af sygdom, skønt denne undtagelse rammer et væsentligt større antal kvinder end mænd?«

6 Vedrørende hovedsagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg, der er indgivet for Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

7 Det bemærkes, som den nationale domstol med rette har udtalt, at fortsat udbetaling af arbejdstagerens løn i tilfælde af sygdom er omfattet af begrebet løn i den i Traktatens artikel 119 forudsatte betydning.

8 Det fremgår af ordlyden af det stillede spørgsmål og af forelæggelseskendelsens grunde, at den nationale domstol i det væsentlige ønsker afklaret, om Traktatens artikel 119 og Rådets direktiv 75/117 er til hinder for, at en national lovgivning giver arbejdsgivere mulighed for i tilfælde af sygdom at udelukke de arbejdstagere fra fortsat lønudbetaling, hvis normale arbejdstid ikke overstiger 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, når denne gruppe arbejdstagere overvejende består af kvindelige arbejdstagere.

9 Det bemærkes, at medlemsstaterne i henhold til artikel 119, stk. 1, var forpligtet til i løbet af første etape at gennemføre princippet om ligeløn til mænd og kvinder for samme arbejde. Heraf følger, at artikel 119 pålagde medlemsstaterne en forpligtelse til at nå et bestemt resultat, som obligatorisk skulle være opfyldt inden for en bestemt frist (se dom af 8. april 1976, Defrenne, 43/75, Sml. s. 455).

10 Det fremgår af sagen, at den pågældende tyske lovbestemmelse kun giver de arbejdstagere, hvis normale arbejdstid ifølge deres arbejdsaftaler er over 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, ret til fortsat lønudbetaling fra arbejdsgiveren i tilfælde af sygdom. Da en sådan betaling er omfattet af begrebet løn i artikel 119, stk. 2, følger heraf, at den pågældende tyske lovbestemmelse giver arbejdsgiverne mulighed for at opretholde en generel lønforskel mellem to grupper arbejdstagere, nemlig dem, der udfører det minimale antal timers arbejde om ugen eller om måneden, og dem, der udfører samme arbejde, men ikke har dette minimale timeantal.

11 Det fremgår ligeledes af forelæggelseskendelsen, at en betydeligt ringere procentdel kvinder end mænd udfører det minimale antal timers arbejde om ugen eller om måneden, som kræves for at have ret til fortsat lønudbetaling i tilfælde af uarbejdsdygtighed på grund af sygdom.

12 I et sådant tilfælde må det konstateres, at en bestemmelse som den pågældende faktisk fører til en forskelsbehandling af kvindelige arbejdstagere i forhold til mandlige arbejdstagere og i princippet må anses for at være i strid med formålet med Traktatens artikel 119. Noget andet gælder kun, såfremt forskelsbehandlingen af de to grupper arbejdstagere er berettiget af objektive faktorer, som intet har at

gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn (se dom af 13. maj 1986, Bilka, 170/84, Sml. s. 1607).

13 Under retsforhandlingerne har den tyske regering som svar på et spørgsmål stillet af Domstolen anført, at de arbejdstagere, der har en arbejdstid på under 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, ikke i forhold til virksomheden har en integrationsgrad og et økonomisk afhængighedsforhold, der kan sammenlignes med andre arbejdstageres.

14 Det må dog præciseres, at disse betragtninger, som kun er generaliseringer vedrørende bestemte grupper arbejdstagere, ikke giver grundlag for at udlede objektive kriterier, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn. Såfremt en medlemsstat derimod er i stand til at godtgøre, at de valgte midler er i overensstemmelse med et nødvendigt formål med dens socialpolitik, er egnede til at nå det af den forfulgte formål og er nødvendige hertil, kan den blotte omstændighed, at lovbestemmelsen rammer et langt større antal kvindelige arbejdstagere end mandlige arbejdstagere, ikke anses for en tilsidesættelse af artikel 119.

15 Det tilkommer den nationale ret, som er enekompetent til at vurdere de faktiske omstændigheder og til at fortolke den nationale lovgivning, at afgøre, om og i hvilket omfang en lovbestemmelse, som gælder uafhængigt af arbejdstagerens køn, men som faktisk rammer langt flere kvinder end mænd, er berettiget af objektive grunde, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn.

16 Den nationale rets spørgsmål skal derfor besvares med, at EØF-Traktatens artikel 119 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, hvorefter arbejdsgivere i tilfælde af sygdom kan undlade fortsat at udbetale løn til arbejdstagere, hvis normale arbejdstid ikke overstiger 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, når denne foranstaltning rammer et langt større antal kvinder end mænd, medmindre medlemsstaten godtgør, at den nævnte lovgivning er begrundet i objektive faktorer, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af den danske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Arbeitsgericht Oldenburg ved kendelse af 5. maj 1988, for ret:

EØF-Traktatens artikel 119 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, hvorefter arbejdsgivere i tilfælde af sygdom kan undlade fortsat at udbetale løn til arbejdstagere, hvis normale arbejdstid ikke overstiger 10 timer om ugen eller 45 timer om måneden, når denne foranstaltning rammer et langt større antal kvinder end mænd, medmindre medlemsstaten godtgør, at den nævnte lovgivning er begrundet i objektive faktorer, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn.

Koopmans O'Higgins

Mancini Kakouris Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. juli 1989.

J.-G. Giraud
justitssekretær

T. Koopmans
formand for Sjette Afdeling